

Libereckou galerii ovládli Charlemontové, vystaveno je i první Liebiegovo auto

17. 05. 2018 00:00

Na léto přichází liberecká galerie s unikátní výstavou, která má potenciál přilákat návštěvníky nejen z regionu, ale z celé ČR i sousedního Německa. Poprvé v historii zde souhrnně představuje tvorbu bratří Charlemontů, kteří mohou být považováni za dvorní umělce rodiny libereckého továrníka a sběratele Heinricha Liebiega. A na výstavě nejsou jen obrazy! Doplnuje ji i slavný automobil Benz Victoria ze sbírek Národního technického muzea. Jedná se o první automobil v českých zemích, jenž se stal navíc námětem jednoho z obrazů. Výstava potrvá v Oblastní galerii Liberec od 17. května do 9. září.

Bratři Charlemontové byli tři: Eduard (1848–1906), zaměřující se na historický žánr a portréty, Hugo (1850–1939), autor několika tisíců děl nejrůznějších námětů, a Theodor (1859–1938) – sochař. Sjednocujícím prvkem jejich tvorby je právě osobnost Heinricha Liebiega, pro jehož široce rozvětvenou rodinu pracovali. A zdá se, že vztahy mezi nimi byly velmi srdečné. Eduard Charlemont portrétoval kromě Heinricha velkou část druhé i třetí generace libereckých Liebiegů, Hugo zvětšil slavný první automobil Theodora Liebiega a Theodor Charlemont je autorem Heinrichovy busty. „Informace o vzájemných vztazích Heinricha Liebiega a Eduarda Charlemonta máme bohužel velmi kusé, ani jeden z nich nezanechal klasickou pozůstalost, takže vše dedukujeme jen ze zmínek a střípků doby,“ říká kurátorka výstavy Zuzana Štěpanovičová z Oblastní galerie Liberec.

Eduard Charlemont jako image maker své doby

Největším počtem obrazů je na výstavě zastoupen Eduard Charlemont, vynikající portrétista. Známy je především jeho Portrét Heinricha Liebiega, podle něhož malířův bratr, sochař Theodor Charlemont, vytvořil bustu z carrarského mramoru. „U dam byl Eduard natolik oblíbený, že si ho samy žádaly, aby je portrétoval. Na obrazech jim to totiž – i při zachování podoby – velmi slušelo. Je autorem i znamenitých dětských portrétů, dovedl se vcítit do jemné dětské duše,“ vysvětluje Zuzana Štěpanovičová. Eduard Charlemont vytvářel podobizny zejména podle modelu, ale také podle ateliérových fotografií, které v tehdejší době začaly být velmi oblíbené.

Slavná Benz Victoria

Jedním z velkých taháků liberecké výstavy je automobil Benz Victoria z roku 1893. Jedná se o vůbec první automobil v českých zemích a třetí v celé rakousko-uherské monarchii. Theodor Liebieg s ním absolvoval první známou dálkovou jízdu do Gondorfu nad Moselou a do roku 1898 s ním najezdil dvacet tisíc kilometrů, takže není divu, že si jej přál mít zvěčněný i na obraze. Jeho autorem je Hugo Charlemont a zachycuje Benz Victorii při projíždce krajinou v okolí Liberce. „Auto řídí Theodor, vedle něho sedí jeho snoubenka Marie Ida Blaschka,“ upřesňuje kurátorka, která v libereckém archivu objevila i fotografii, podle jejíž předlohy obraz vznikl. Automobil je od roku 1946 součástí sbírek Národního technického muzea v Praze.

Výstava s příznačným názvem **Fenomén Charlemont / Eduard – Hugo – Theodor** sestává z šedesáti obrazů, kreseb a plastik. Základ tvoří rozsáhlá sbírka Oblastní galerie Liberec doplněná o zápůjčky z Národní galerie, Moravské galerie, státních zámků a dalších institucí. „Dílo bratrů Charlemontových představujeme v kontextu předních středoevropských umělců, jako byli Václav Brožík, Hans Makart, Josef Václav Myslbek, Viktor Tilgner a další. Chceme návštěvníkům nabídnout alespoň dílčí vhled do umění a technického mistrovství historismu druhé poloviny 19. století a připomenout symbiózu Liebiegů se špičkovými vídeňskými umělci té doby, jejímž výsledkem byla zejména jedinečná sbírka obrazů, kterou Heinrich Liebieg odkázal městu Liberec,“ uzavírá Štěpanovičová.

Oblastní galerie Liberec je příspěvkovou organizací Libereckého kraje. Galerie je otevřená denně mimo pondělí od 10 do 17 hodin. Každý čtvrtek platí prodloužená otevírací doba do 19 hodin a vstup je zdarma.

Medailony:

Eduard Charlemont (1848–1906)

Byl nejstarším synem malíře miniatur Matthiase Adolfa Charlemonta, jehož předkové pocházeli z Francie. Matthias se však narodil v Brně a působil především ve Znojmě a ve Vídni. Eduard Charlemont po absolvování přípravného kurzu na vídeňské akademii přešel do speciální školy historické malby Eduarda von Engertha, kde zakončil svá studia. Od roku 1870 působil v ateliéru Hanse Makarta, od něhož si odnesl smysl pro práci s barvou a pro dekoraci interiérů. Jeho nástěnné a nástropní malby zdobily paláce a vily po celé Evropě, ale nejvýznamnější zakázku dostal od vídeňského Burgtheatru. Monumentální malby pro foyer divadla, které kritici velmi chválili, byly však za druhé světové války zničeny. V sedmdesátých letech 19. století Eduard cestoval do Anglie, Itálie, Egypta a Francie, kde se v roce 1876 usadil. V roce 1878 debutoval na pařížském Salonu obrazem *Strážce harému*, za který získal čestné uznání. Orientální náměty si přivezl také ze své cesty do Tuniska v roce 1888, ale jeho doménou se stala portrétní tvorba a žánrové scény, v nichž podobně jako Jean-Louis Ernest Meissonier interpretoval nizozemskou malbu zlatého věku. Kromě dětských portrétů starohrabat ze Salm-Reifferscheidtu vytvořil řadu vynikajících podobizen členů rodiny Liebiegů a s nimi spřízněných Mallmannů. Přestože tato díla sloužila primárně pro soukromé účely, v roce 1885 umělec vystavil *Portrét Alice de Mallmann* na pařížském Salonu a obdržel za něj medaili třetí třídy. Společně s Václavem Brožíkem patřil k okruhu obchodníka s uměním Charlese Sedelmeyera, který zastupoval zejména umělce z Rakouska-Uherska.

Hugo Charlemont (1850–1939)

Studoval na vídeňské akademii v krajinářské škole Eduarda Peithnera von Lichtenfelse a grafickým technikám se naučil od Williama Ungera. Další vzdělání získal od svého staršího bratra Eduarda, kterého následoval do ateliéru Hanse Makarta. V roce 1879 se pod Makartovým vedením podílel na kostýmech slavnostního průvodu k výročí svatby císařského páru a v letech 1885–1886 pracoval na části výzdoby předměstské vily Hermes v Lainzer Tiergarten (dnes součást Vídně), kterou pro císařovnu Alžbětu, zv. Sisi, nechal postavit František Josef I. Hugo navštívil Itálii, Francii a Nizozemí, odkud si přivezl řadu kreseb, z nichž některé převedl do grafiky. K jeho hlavním zájmům patřila krajinomalba, v níž je řazen k představitelům rakouského náladového impresionismu, ale vzhledem k mnohostrannému nadání se věnoval také malbě zátiší, žánrových scén a portrétů. V rakousko-uherské monarchii patřil k vyhledávaným a oblíbeným autorům a nakonec dosáhl většího věhlasu než jeho bratr Eduard. V rodinné tradici pokračovala jeho dcera Lilly Charlemont.

Theodor Charlemont (1859–1938)

Narodil se jako nejmladší syn malíře Matthiase Adolfa Charlemonta. Na rozdíl od všech členů rodiny se rozhodl pro studium sochařství. Stejně jako starší bratři absolvoval vídeňskou akademii pod vedením renomovaných pedagogů Kaspara von Zumbusch a Edmunda Hellmera. Toto výtvarné školení také Theodora umělecky nasměrovalo k stylovým východiskům, která zastával celý život. Pro jeho tvorbu je charakteristická syntéza idealizujícího klasicistního základu, realismu a později secese. Vliv hlavního města monarchie, jehož sochařské prostředí spoluutvářeli výše uvedení umělci, byl pro Theodora Charlemonta zásadní. S Vídní spojil také svoji uměleckou kariéru a našel v ní především své objednavatele z řad bohaté buržoazie. Většina jeho nejdůležitějších realizací se, kromě pomníku slavného přírodovědce Gregora Mendela z roku 1910, který je v Brně, nachází právě v Rakousku, kde se záhy vypracoval také k žádaným a respektovaným sochařům. Jako mnozí další (např. Josef Václav Myslbek) vytvářel výzdobu pro vídeňský parlament a další instituce muzejního charakteru. Stěžejní je jeho portrétní tvorba nebo práce náboženského rázu (Dr. Karl Lueger Kirche).

Výstava v kostce

Název: Fenomén Charlemont / Eduard – Hugo – Theodor

Autoři výstavy: Zuzana Štěpanovičová, Kristýna Hochmuth, Adam Hnojil

Kdy: 17. 5. – 9. 9. 2018, denně kromě pondělí od 10 do 17 hod., ve čtvrtky do 19 hod.

Kde: Oblastní galerie Liberec, Masarykova 723/14, 460 01 Liberec

Doprovodný program

Komentované prohlídky: 20. 5., 24. 6., 9. 9. v 15.00 hodin; 7. 6., 19. 7., 2. 8., 16. 8. v 10.30 a 17.00 hodin

Koncert: 8. 9. v 16.00 Koncert komorního souboru Regnis, zazní skladby L. Janáčka, B. Smetany, A. Dvořáka a J. Ježka.

TZ: Oblastní galerie Liberec

Kontakt pro více informací:

Zuzana Štěpanovičová

kurátorka výstavy

zuzana.stepanovicova@ogl.cz

Tel: 724 834 546